

Respecte l'ACG, van explicar el seu funcionament, centrant-se, especialment, en la seva base de dades, element que mostra la gran tasca realitzada durant tants i tants anys. A més, per part d'en René Blanc, el seu president, en Didier Looren, tècnic informàtic, i les senyores Laurens i Parpiel, es van respondre totes les preguntes i recerques que sorgiren entre els visitants. Per part de la SCGHSVN, el president, Juan José Cortés i García, els va fer lliurament del nou Paratge i l'exemplar del darrer Butlletí de la Societat, tot agraïnt la seva cordialitat. A la tarda, després d'un reparador dinar, es va visitar, sota el guiatge d'en Joan Peytaví, el centre històric de Perpinyà, experiència valorada molt positivament per tots els participants.

Seguidament, es va emprendre una nova sortida, aquest cop a la Garrotxa, Olot i Santa Pau el dia 30 de maig de 2009. De la mateixa manera que en ocasions anteriors la participació per part de socis i aficionats fou molt positiva, sobretot perquè el bon temps començava a treure el nas entre les nostres activitats. Es va poder viure una combinació d'activitats lúdiques i a l'hora aprofundir en el coneixement genealògic i arxivístic, mitjançant la visita a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa (ACGAX) situat a l'edifici de l'antic Hospici d'Olot. Amb motiu d'aquesta activitat, es va poder gaudir d'una visita privada a l'Arxiu, veient-ne la seva organització interna, així com també una mostra dels documents més importants que guarda l'Arxiu, presentada pel seu director Antoni Mayans.

Les propostes més lúdiques de la sortida es van centrar en una visita de la impressionant comarca. Es visità la falda del volcà Croscat, prova eminent del passat volcànic de la comarca, així com també del seu estat precari i la seva parcial desaparició. Tot seguit, es van recuperar forces amb un suculent dinar al *Restaurant Cal Xel*, situat a la localitat de Sa Cot, entre les poblacions d'Olot i Santa Pau. A més del dinar, l'aturada fou una bona oportunitat per descansar i comentar els diferents punts de vista i les consideracions sobre les visites realitzades.

Per a posar punt i final a la sortida es va visitar la població de Santa Pau on es duqué a terme una vi-

sita guiada del magnífic poble medieval. El llogarret en qüestió, és una joia en termes de conservació: els habitatges, camins, estructures, l'església, etc... tot plegat té la força de transportar-te segles enrere. Un patrimoni local que cal tenir present i que, des de la nostra entitat, s'ha volgut potenciar amb visites d'aquest tipus i que han estat molt ben rebudes per part de tots els assistents.

Projectes:

PROJECTE MONUMENTA GENEALOGICA CATALONIAE

El *Projecte Monumenta Genealogica Cataloniae* va ser engegat l'any 2008 i ha continuat la seva tasca durant aquest any 2009. El Projecte està organitzat en forma de seminari continu i en formen part 13 socis de la nostra entitat, els quals no se'ls pot deixar en l'anonimat per la gran tasca que estan duent a terme: Esmeralda Casanovas, Mercè Chalaux, Josep Climent, Ernest Ferrer, Pilar García, Agustí Guinart, Carmen Martínez, Aina Pascual, Xavier Picó, Jordi Pinart, Ramon Rovira, Roser Tey i Dolors Vila. Aquestes persones investigadores aporten els seus coneixements i interès al servei de la recerca desinteressada. L'espai de trobada permet també una reflexió entorn de les recerques i les diferents maneres d'entendre la genealogia.

L'objectiu final del Projecte Monumenta Genealogica Cataloniae és l'estudi genealògic de totes les famílies catalanes. Aquesta tasca ha estat desenvolupada des de fa anys per diversos centres d'estudis i investigadors, però ha estat sempre una investigació no exhaustiva i de famílies particulars. Des del Grup de Genealogia es creu important, al segle XXI i amb el nivell de desenvolupament tecnològic que té la societat, que aquesta informació i estudi sigui extensiu a totes les famílies que hagin existit al nostre territori. Com és evident, és un projecte a llarg termini, que es desenvoluparà en fases.

La primera fase d'investigació del Projecte, que es troba en marxa, és el buidatge i estudi genealògic

de les famílies presents a l'arxiu parroquial de Sant Cebrià de Valldoreix. En aquesta primera fase, es va establir un conveni de col·laboració amb una entitat local sense ànim de lucre, Valldaurex, amb la qual es treballa conjuntament i amb uns objectius comuns, entre els quals cal destacar l'estudi i difusió de les nostres disciplines. Es demanà i es va obtenir una subvenció de l'Institut Ramon Muntaner (IRMU) per tal de realitzar aquesta gran tasca, en valorar aquesta entitat que era un Projecte d'interès cultural i que la nostra entitat tenia una capacitat de recerca investigadora responsable.

La primera fase del *Projecte Monumenta Genealogica Cataloniae* (Sant Cebrià de Valldoreix) es va dividir en quatre fases: digitalització dels llibres parroquials, buidatge de les dades genealògiques, investigació genealògica dels arbres de les persones presents a la parròquia, i estructuració de totes les dades i possibilitat de consulta. En aquests moments, l'estat és el següent: la digitalització dels llibres parroquials i el buidatge de dades genealògiques estan fetes. S'estan fent els arbres genealògics i treballant per tal de poder fer tots els lligams genealògics entre totes les famílies presents a la parròquia de Sant Cebrià de Valldoreix.

Aquest seminari ha permès, i sobretot, essent la primera vegada que es feia un Projecte d'investigació genealògica d'aquestes dimensions a la SCGHSVN, veure diferents maneres d'abordar una recerca genealògica, poder-les valorar i prendre una decisió consensuada sobre com treballar-hi. També hom va trobar-se amb dificultats informàtiques, que, amb l'ajut de tots, s'han anat resolent. En ser la primera fase, s'han creat noves aplicacions que han estat, i seran, molt útils, i que s'aprofitaran en properes fases (un exemple n'és l'arxiu base de buidatge que s'ha usat, i que estarà també disponible per a tots els socis que vulguin emprendre una recerca d'aquesta mena).

Cal valorar, especialment, la tasca feta pels membres del projecte i pels socis que ajudaren en moments de necessitat, la valentia de la SCGHSVN en voler tirar endavant un projecte d'aquesta envergadura, molt necessària d'altra banda, i la gran capacitat i

força emprenedora de totes les persones que hi han participat per tal de trobar solucions adequades a cadascuna de les necessitats que cada fase del projecte demanava.

PROJECTE DE CASES PAIRALS

Aquest és el subprojecte que va lligat amb el *Monumenta Genealogica Cataloniae*, però circumscrit al món de les masies en l'entesa més general, que pot constituir tota una sèrie de recull d'arbres publicats en llibres o articles sobre masies de la Catalunya Vella, en general. Al mateix temps recollirà els treballs publicats o inèdits que socis i no socis puguin aportar per a engrossir el corpus masial. Al mateix temps es recollirà la bibliografia escrita i gràfica existent sobre el món de les masies com també els fons fotogràfics que servats en diferents arxius o entitats que mantenen fons d'aquesta tipologia. El projecte es podrà constituir en una base de dades que el GDS pot contribuir a estructurar-les i transferir-les a fitxers GEDCOM parcials o totals. La informàtica, també Internet, és el suport fonamental per a desenvolupar el projecte.

A Internet podem trobar portals o setis genealògics en el nostre país com ara www.portalgironi.cat o www.bohigas.com en l'apartat Genealogia i un subapartat www.bohigas.com/Pairals/Index.htm de masos, masies i cases pairals tot circumscrit a la diòcesi de Girona. L'Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines (AHRCG) www.ddgi.cat/historiarural contribueix amb diversos estudis i publicacions a l'àmbit rural i una de les publicacions més faents és l'edició de 127 genealogies de Fernando Viader i Gustà (A.C.S.), que fou soci de la SCGHSVN i que és una primera part.

En el terreny particular, en publicació escrita o a Internet, el genealogista Esteve Canyameres i Ramoneda ha treballat i treballa principalment en el Vallès on ha donat fruit en diverses publicacions, mentre que Ramon Rovira i Tobella, genealogista, manté des de 1997 la pàgina www.gelida.org on

publica arbres resumits de les masies de Gelida i el seu entorn; alhora també hi ha una atenció als arbres genealògics d'arreu de Catalunya tret de publicacions d'elaboració pròpia o d'altri. Evidentment que hi ha altres genealogistes o historiadors que també han fet incursió al món de les masies i que, enunciar-los ara en podríem patir oblit involuntaris. Per tot això hem iniciat una fase de recollida del que tenim en els nostres fons de la biblioteca de la SCGHSVN, que juntament amb les aportacions de socis i no socis podem tenir un recull d'arbres dels hereus de les masies d'arreu de Catalunya.

Tot, aquests inicis segurament no són isolats sinó que són punts de partida diferents però amb objectius coincidents i que poden servir per a desenvolupar el projecte de les cases pairals que vol impulsar la SCGHSVN.

Molts genealogistes catalans o forans es troben que, en diverses branques dels seus avantpassats, procedeixen dels hereus de les masies, bé actualment o bé secularment. Hem d'entendre que en moltes poblacions de Catalunya l'hàbitat era dispers fins a la segona meitat del s. XVIII. Això ens condueix a la idea que les arrels de molts catalans eren rurals des del segle XVIII fins al segle XI, segle on s'institueix la figura de l'hereu (o pubilla). Hem d'entendre que en moltes d'aquestes famílies els hereus són, presents fins l'actualitat, (però potser sense circumscriure's al món estrictament agrari).

El món de les masies sempre s'ha divulgat des de l'aspecte arquitectònic en general però poc en els aspectes genealògics, tret, és clar, de les referències parcials esmentades anteriorment. La SCGHSVN pot assumir d'obrir i ampliar la via genealògica per a crear la part del *Monumenta Genealogica Cataloniæ*: Les Cases Pairals.

Esperem la vostra col·laboració.

DIGITALITZACIÓ I EDICIÓ CRÍTICA DEL FONS PATRIMONIAL DEL MAS BULLÓ.

Un cop feta la digitalització per part de l'Arxiu Nacional de Catalunya, tal com ja s'informava en l'anterior núm. 20/21 de "Paratge", el propòsit per al present curs 2009/2010 consisteix a anar avançant en l'anàlisi i estudi dels nombrosos documents que encara resten pendents, si més no, de llur transcripció.

Dins del present núm. 22 de "Paratge" s'ha pogut incloure la publicació d'uns quants documents més, seguint la línia dels vint primers publicats en el núm. doble 20/21; es tracta de setze pergamins, catorze dels quals són originals i només dos són trasllats (concretament, els que per ordre cronològic ocupen els llocs 23è. i 24è., corresponents a les dates, respectivament, de 1304-desembre-31 i 1311-juny-11). En conjunt, les dates d'aquests documents s'estenen entre el 1301 i el 1329, i les matèries que tracten són molt majoritàriament vendes (en onze casos), a banda d'un cas de lloació, un altre de permuta, un més de reducció (doc. 36è.), un altre de refacció, sobre "notula", d'escriptura testamentària perduda (doc. 24è.) i encara un, finalment, d'acord, via judicial, de respectar estipulacions de donació pia d'avantpassats, per part del "monjo" donatari (doc. 31è.)

El propòsit d'avançament durant el curs actual 2009/2010, expressat abans en el primer paràgraf, rep ara un nou impuls per la via de les modificacions organitzatives següents: el debat intern que es venia mantenint sobre la conveniència, o no, d'ampliar a dos torns les sessions del seminari permanent de paleografia (v. "Paratge" 20/21, pàg. 282), s'ha resolt, finalment o, si més no, de moment, ampliant a dues sessions, d'una hora i mitja per a cada torn, entre les 6 i les 9 h. del vespre; tot mantenint, però, el dia de la setmana (dimarts) i la freqüència (quinzenal). Aquesta novetat de funcionament permetrà d'introduir, en una de les dues sessions (alternativament, és a dir, un dia, en el primer torn, i el dia següent en el segon torn), l'estudi i anàlisi dels documents més moderns de la col·lecció, començant per l'últim en la successió cronològica i seguint en

sentit contrari al decurs del temps. Car era aquesta una vella aspiració d'algun dels membres més antics del seminari de paleografia, per tal d'introduir més varietat en el contingut formal de la redacció dels documents; la qual cosa, d'altra banda, suposa una certa acceleració en el ritme dels treballs i dels terminis per a llur conclusió. A tall d'exemple, els manuscrits treballats a l'inici del present curs, durant els dos dimarts de setembre d'enguany, han estat el 94è. (1632-febrer-3) i el 34è. (1326-gener-9), en les sessions respectives del dia 15; i el 35è. (1327-octubre-31) i el 93è. (1628-octubre-1), en les sessions del dia 29.

Com a activitat derivada de la bona preparació i formació paleogràfica aconseguida al llarg d'aquests anys de sessions quinzenals de paleografia, el coordinador i alguns membres qualificats del seminari permanent han pogut atendre satisfactòriament, durant aquest curs passat, la petició d'un soci de la nostra SCGHSVN, al qual li calia disposar, per als seus estudis genealògics, de les transcripcions o extractes de contingut traduïts de prop d'una cinquantena de manuscrits antics.

D'altra banda, aquest Seminari permanent de Paleografia té la satisfacció i l'honor d'informar que una de les seves assistents més assídues i actives, la Sra. Araceli Coll i Sanabra, va defensar, de manera extraordinàriament brillant, el proppassat 26 d'octubre, a la Universitat Autònoma de Barcelona, el seu treball de recerca, titolat "La senyoria jurisdiccional a Alguaire (1301-1310). Edició i estudi", pel qual demostra la seva suficiència investigadora i és el primer pas ferm en el camí cap a l'obtenció del grau acadèmic màxim de doctora en Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana. La Sra. Coll, en l'important acte acadèmic, al qual assistiren el coordinador i quatre membres del nostre Seminari permanent de Paleografia, va rebre del tribunal la qualificació suprema d'Excel·lent amb Matrícula d'Honor. Tots els seus companys de l'esmentat Seminari, amb els quals, per cert, havia tingut ocasió de comentar i, de vegades, debatre aspectes dels manuscrits medievals analitzats en l'esmentada investigació, es feliciten i la feliciten de tot cor. La brillant graduada en capacitat investigadora ens ha fet donació a la

SCGHSVN d'un exemplar del treball, que consta de 92 pàgines, 56 de les quals estan dedicades als registres i transcripció paleogràfica dels 23 manuscrits analitzats en aquest estudi.

Finalment, no cal insistir que l'assistència a les dues noves sessions de paleografia, a la seu de la nostra SCGHSVN a Sant Cugat, entre les 6 i les 9 h. del vespre de dimarts alterns, és totalment lliure i opcional per al primer i/o segon torn, segons conveniència de cadascú; i que, evidentment, està oberta i disponible per a totes les persones interessades, afeccionades i amants de la paleografia i del llatí diplomàtic, tant si ja pertanyen a la SCGHSVN com si encara no s'hi han inscrit.

Avel·lí André i Gabian

Coordinador del Seminari de Paleografia

PROJECTE ENXARXEU-HO!

El *Projecte Enxarxeu-ho!* fa anys que funciona i és una de les recerques més consultades pels socis i sòcies de la SCGHSVN. L'objectiu del projecte és l'intercanvi d'informació entre els socis i sòcies, en format de buidatge (índex, extracte o complet) de diferents arxius. Qualsevol soci pot aportar el seu gra de sorra, afegint el buidatge o índex d'un arxiu (o part d'ell) al qual tingui accés, facilitant així la recerca a d'altres socis i sòcies. Aquest projecte té aportacions de 35 poblacions diferents en gran ventall de tipus: baptismes, matrimonis, defuncions, esposalles, notaries, ... Any rera any, la base del *Projecte Enxarxeu-ho!* va creixent gràcies a les aportacions de socis i genealogistes que fan arribar els seus buidatges.

Properament, es facilitarà un arxiu base de buidatge i un llibre d'estil, per a aquells a qui els pugui servir per tal d'emprendre aquesta tasca. Des d'aquestes ratlles volem felicitar a totes aquelles persones que heu participat en el *Projecte Enxarxeu-ho!*, per la vostra constància, generositat i gran capacitat de treball.